הִלְכוֹת בִּרְכַּת הַבְּשָׂמִים סִימָן רִיז

נַעֲשָׂה לְהָרִיחַ, [ג]הִלְכָךְ אֵין מְבָרְכִין עַל בְּשָׂמִים [ד]הַנּוֹתְנִים לְמַעְלָה מֵהַמִּטָּה, שֶׁאֵינָם אֶלָּא לְהַעֲבִיר סִרְחוֹנוֹ שֶׁל מֵת, אֲבָל (ח) נוֹתְנִים לְמִטָּה מְבָרְכִין, שֶׁאֲנִי אוֹמֵר (ט) לִכְבוֹד הַחַיִּים הֵם עֲשׂוּיִים. [ה]וְכֵן אֵין מְבָרְכִין (י) * עַל בְּשָׂמִים * שֶׁל בֵּית הַכִּסֵּא, וְלֹא עַל שֶׁמֶן (יא) הָעֲשׂוּי לְהַעֲבִיר אֶת הַזֵּהָמָא: ג (יב) [ו]מַגְמָר שֶׁמְּגַמְּרִין בּוֹ אֶת הַכֵּלִים (יג) אֵין מְבָרְכִין עָלָיו, (יד) לְפִי שֶׁלֹּא נַעֲשָׂה לְהָרִיחַ בְּעַצְמוֹ שֶׁל מַגְמָר אֶלָּא כְּדֵי לִתֵּן רֵיחַ בַּכֵּלִים, [ו]וְכֵן (ז) הַמְּרִיחַ בְּכֵלִים שֶׁהֵם מַגְמָרִים אֵינוֹ מְבָרֵךְ, לְפִי שֶׁאֵין [לוֹ] עִקָּר, (טו) * אֶלָּא רֵיחַ בְּלֹא עִקָּר: ד [ח]בְּשָׂמִים (ה) [ה] (טז) שֶׁל עֲרָוָה, כְּגוֹן [ט]קֻפָּה שֶׁל בְּשָׂמִים (יז) תְּלוּיִי (ו) [ו] בְּצַוָּארָהּ אוֹ אוֹחֶזֶת

ג שם בְּמִשְׁנָה נ"א (ע"ב). ד ירושלמי שם (פ"ח ה"י). ה שם בְּבָלִי נ"ג (ע"א). ו מִהָא דְּטָבְרָיָא וְצִפּוֹרִי שָׁם. ז רַמְב"ם סוֹף פֶּרֶק ט' מֵהִלְכוֹת בְּרָכוֹת (ה"ח). ח שם. ט הַרְבֵּה דְּרָשׁוּ אַבּוּדְרָהֶם.

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ד [ה] שֶׁל עֲרָוָה. עַיִן בְּאֵר הַיטֵב. וְעַיִן בְּאֶלְיָה רַבָּה (סק"י) שֶׁיֵּשׁ לְאָסֹר אֲפִלּוּ בִּפְנוּיָה, וְכֵן כָּתַב מַחֲזִיק בְּרָכָה (סק"א) בְּשֵׁם מוֹר וּקְצִיעָה עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן בְּרִכֵּי יוֹסֵף (סק"ג) אֲפִלּוּ שֶׁל אִשְׁתּוֹ נִדָּה אָסוּר, אַף שֶׁהַתּוֹרָה הַעִידָה (שיר השירים ד ג) 'סוּגָה בַּשּׁוֹשַׁנִּים' מִכָּל מָקוֹם יֵשׁ לְהִתְרַחֵק כו', וְסִימָן לַדָּבָר סוּגָה בַּשּׁוֹשַׁנִּים דְּצָרִיךְ עָלָיו, הֵם עוֹשִׂים בְּרָכָה לְבַשָּׂלָה. ט"ז (סק"ב) עַיֵּן שָׁם: ד (ה) שֶׁל עֲרָוָה. דַּוְקָא שֶׁל עֲרָוָה, אֲבָל שֶׁל פְּנוּיָה מְבָרְכִין. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"י) עַיֵּן שָׁם: (ו) בְּצַוָּארָהּ. הוּא הַדִּין אִם הִסִּירָה מִשָּׁם וְהִנִּיחָה, אָסוּר. ט"ז (סק"ג) עַיֵּן שָׁם. וּכְשֶׁיְּרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב"י סק"ג) כָּתַב דְּאֲפִלּוּ הַבְּשָׂמִים הֵם עַל הָאִשָּׁה, כָּל שֶׁלֹּא הִנִּיחַ עַצְמוֹ אֶל הָאִשָּׁה וְהַבְּשָׂמִים נָתְנוּ רֵיחַ מְבָרֵךְ עַל הָרֵיחַ, עַיֵּן שָׁם:

בַּאֵר הַיטֵב

בְּשַׂחוֹרֵר מֵרִיחַ בְּבָשָׂמִים אֲחֵרִים, צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ג): ג (ז) הַמְּרִיחַ בְּכֵלִים. וּקְצָת בַּעֲלֵי בָּתִּים שֶׁאֵין לָהֶם בְּשָׂמִים לְהִתְבַּדָּלָה רַק הַכֵּלִים שֶׁדּוֹכִים בּוֹ הַבְּשָׂמִים וַיֵּשׁ לוֹ רֵיחַ וּמְבָרְכִין עָלָיו, הֵם עוֹשִׂים בְּרָכָה לְבַשָּׂלָה. ט"ז (סק"ב) עַיֵּן שָׁם: ד (ה) שֶׁל עֲרָוָה. דַּוְקָא שֶׁל עֲרָוָה, אֲבָל שֶׁל פְּנוּיָה מְבָרְכִין. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"י) עַיֵּן שָׁם: (ו) בְּצַוָּארָהּ. הוּא הַדִּין אִם הִסִּירָה מִשָּׁם וְהִנִּיחָה, אָסוּר. ט"ז (סק"ג) עַיֵּן שָׁם. וּכְשֶׁיְּרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב"י סק"ג) כָּתַב דְּאֲפִלּוּ הַבְּשָׂמִים הֵם עַל הָאִשָּׁה, כָּל שֶׁלֹּא הִנִּיחַ עַצְמוֹ אֶל הָאִשָּׁה וְהַבְּשָׂמִים נָתְנוּ רֵיחַ מְבָרֵךְ עַל הָרֵיחַ, עַיֵּן שָׁם:

בְּאוּר הֲלָכָה

ב * עַל בְּשָׂמִים וְכוּ'. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק"י) בְּמֶה שֶׁכָּתַב אִם הוֹלֵךְ אֶדֶם וְכוּ'. וְעַיֵּן בִּפְרִי מְגַדִּים (א"א סק"ד) שֶׁמִּסְתַּפֵּק אוּלַי הַדָּבָר דּוֹמֶה לְרֵיחַ (רָע) שֶׁאֵין לוֹ עִקָּר כְּשֶׁמְּרִיחַ מֵרָחוֹק, וְגַם אוּלַי מוֹעִיל הָסֵפֶק מְחִיצָה. לַעֲנִיוּת דַּעְתִּי אִי אֶפְשָׁר לוֹמַר כֵּן, וְרֵיאָיָה מֵהָא דְּאָמְרִינַן (נג.) הַמְהַלֵּךְ מְחוּץ לַדֶּרֶךְ וְהֵרִיחַ רֵיחַ אִם רֹב יִשְׂרָאֵל מִבְּרֵךְ עַיֵּן שָׁם, אוּלַי אֶצֶל אֶחָד הָיְתָה פְּתוּחָה, וְגַם אֵין מְחַלְּקִין בְּזֶה אִם עוֹמֵד לְסָמוּךְ לַדֶּרֶךְ אוֹ רָחוֹק:

* שֶׁל בֵּית הַכִּסֵּא. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (שם) דַּאֲפִלּוּ מִתְכַּוֵּן לְהָרִיחַ אֵינוֹ מְבָרֵךְ. וְעַיֵּן בִּפְרִי מְגַדִּים (מש"ז סק"א) שֶׁמְּצַדֵּד דַּאֲפִלּוּ נוֹטְלוֹ כְּדֵי לְהָרִיחַ נְמִי לֹא יוֹכַל לְבָרֵךְ, וְעַיֵּן בְּשַׁעַר הַצִּיּוּן (ס"ק טז) שֶׁהַבָּאנוּ רְאָיָה לָזֶה. וְנִתְפַּיֵּק הַפְּרִי מְגַדִּים בְּעִנְיַן זֶה, וְהוּא, דְּאַף עַל גַּב דְּגַבֵּי אֶתְרוֹג נְמִי לָאו לְרֵיחַ קָאֵי וַאֲפִלּוּ הָכִי אִם מְרֵיחַ מְבָרֵךְ כְּדְאִיתָא בְּרֹאשׁ ז' סְעִיף ב', הָתָם כֵּיוָן דְּנוֹטְלוֹ לְהָרִיחַ הֲרֵי קָאֵי שְׁפִיר לְרֵיחַ [אֲלָא דְּכָל זְמַן שֶׁאֵינוֹ נוֹטְלוֹ לְרֵיחַ מִסְתָּמָא רֹב תַּשְׁמִישׁוֹ לַאֲכִילָה כְּדִמּוּכָח בְּתוֹסְפוֹת (מג.) דִּבּוּר הַמַּתְחִיל וְעַל הַהֲדַס וּבְחִדּוּשֵׁי הָרַשְׁבָּ"א שָׁם (שם ד"ה מתיב)], מַה שֶּׁאֵין כֵּן הָכָא דְּאַף עַל פִּי שֶׁנּוֹטְלוֹ לְהָרִיחַ וּמֵרִיחַ אַף עַל פִּי כֵן אֵינוֹ עוֹמֵד גַּם כְּעֵת לְרֵיחַ אֶלָּא לְהַעֲבִיר הַפֶּרְחוֹן:

ג * אֶלָּא רֵיחַ בְּלֹא עִקָּר. נִרְאֶה לִי דִּלְפִי זֶה גַּם בְּבֵית הַבְּשָׂמִים אֵין מְבָרְכִין אֶלָּא אִם כֵּן הַבְּשָׂמִים גְּלוּיִין וּמְרִיחִין, אֲבָל אִם הַבְּשָׂמִים מְגֻנָּזִים בִּצְלוֹחִיּוֹת וְהֵם סְתוּמוֹת שֶׁאֵין הָרֵיחַ בּוֹקֵעַ מִתּוֹ, אֶלָּא שֶׁמְּרִיחַ בְּבֵית מְחֻמֶּת שֶׁפּוֹתְחִין אוֹתָם בְּכָל שָׁעָה וְהָרֵיחַ בּוֹקֵעַ וְעוֹלֶה וְנִמְצָא בְּהֶמְשֵׁךְ הַיּוֹם הַבַּיִת נִמְלָא רֵיחַ, בִּכְגוֹן זֶה אֵין (כד) שֶׁאֵין לָהֶם בְּשָׂמִים לְהָרִיחַ בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת קֹדֶשׁ וְנוֹטְלִין מְדוּכָה בָּהּ רֵיחַ וּמְרִיחִין וּמְבָרְכִין, בָּרְכָתָן לְבַשָּׂלָה הוּא, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב כָּאן, שֶׁהֵיא רֵיחַ שֶׁאֵין לוֹ עִקָּר: ד (טז) שֶׁל עֲרָוָה. פֵּרוּשׁ שֶׁל אִשָּׁה שֶׁהִיא עֲרָוָה עָלָיו, אֲבָל בִּפְנוּיָה אֲפִלּוּ דְּמַתְּר [מָגֵן אַבְרָהָם (סק"י)], אֲבָל כַּמָּה אַחֲרוֹנִים מַחְמִירִין (כה) דַּאֲפִלּוּ בִּפְנוּיָה אָסוּר, דְּעַל יְדֵי זֶה יָבֹא לִידֵי הִרְהוּר. וְכָל זֶה אֲפִלּוּ כְּשֶׁאֵינָהּ נִדָּה, וּבְתוּלוֹת שָׁלְנוּ שֶׁסְּתָמָן בְּחֶזְקַת נִדּוֹת הֵם שֶׁאֵינָן טוֹבְלוֹת לְנִדּוּתָן, (כו) אָסוּר לְכָלֵי עַלְמָא דִּכְלַל עֲרָיוֹת הֵן. וְכָתַב בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סק"ה) בְּשֵׁם הַבְּרָכֵי יוֹסֵף דַּאֲפִלּוּ בְּבָשָׂמִים שֶׁל אִשְׁתּוֹ נִדָּה אָסוּר לְהָרִיחַ: (יז) תְּלוּיִי בְּצַוָּארָהּ. (מ) יֵשׁ מַאֲחָרוֹנִים שֶׁכָּתְבוּ דְּלֹאו דַּוְקָא בְּשֶׁהוּא תְּלוּי בְּצַוָּארָהּ אֶלָּא

(יג) וְלֹא דָּמֵי לְהָא דְּסִימָן קע"ח (ס"ב) דִּבְדָבָרִים שֶׁאֵין טְעוּנִים בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה אִם רַק שְׁנָה מְקוֹמוֹ צָרִיךְ לְבָרֵךְ וַאֲפִלּוּ הָיָה בְּדַעְתּוֹ לַחֲזֹר, שְׁאנֵי הָתָם דְּחֻפַּר מַעֲשֶׂה [כְּלוֹמַר שֶׁצָּרִיךְ מֶחֱדָשׁ לַעֲשׂוֹת מַעֲשֶׂה דְּהֵיינוּ לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת], מַה שֶּׁאֵין כֵּן הָכָא דְּאֵינוֹ מְחַפֵּר מַעֲשֶׂה שֶׁהָכֵן בְּשִׁנּוּיָם הָרֵיחַ בָּא מֵעַצְמוֹ, וְלִכְאִי רַק אִם לֹא סִלֵּק בְּדַעְתּוֹ דְּהֵיינוּ שֶׁדַּבְּקוּ לְחֹזֶר, סְגִי [מָגֵן אַבְרָהָם (שם)]: ב (יד) וְכֵן הוּא לְשׁוֹן הַיְרוּשַׁלְמִי (פ"ח ה"י) עַיֵּן שָׁם, וְכֹל שֶׁהַבְּשָׂמִים בְּמִשָּׁה בְּרֹאדֵי נַעֲשָׂה לְהַעֲבִיר הַפֶּרְחוֹן, עַיֵּן גְּרֶסֶת הָרוֹקֵחַ (סר' שמב): (מו) דִּבְעָלִים גּוּפֵיהוּ בְּרֹאדֵי אֵינָם יְכוֹלִים לְבָרֵךְ שָׁם דְּהַמָּקוֹם מְטַנֵּף, וְעַיֵּן בְּבָאוּר הֲלָכָה (ד"ה על בשמים). וַאֲפִלּוּ הַבְּעָלִים בְּעֵת שְׁמַכְנִיסִים הַבְּשָׂמִים בְּבֵית לְהוֹלִיכָם לְבֵית הַבַּשָּׂא, גַּם כֵּן אֵינָם צְרִיכִים לְבָרֵךְ, דְּהָא אֵינָם עֲשׂוּיִים לְרֵיחַ, וְכֵן מַשְׁמַע מִרַּשׁ"י (נג. ד"ה בשמים) [פְּרִי מְגַדִּים (שם)]: (מז) כֵּן כָּתַב בְּהָרֵיָא בְּשִׁיטָה מְקֻבֶּצֶת פֶּרֶק אֵלּוּ דְּבָרִים (נג. ד"ה ואסיקנא), וְכֵן כָּתַב מָגֵן אַבְרָהָם (סר' רסז סק"א) [וְהַגְּרַ"א (שם ס"ק)]. וְעַיֵּן בְּפְרִי מְגַדִּים (שם) שֶׁמְּצַדֵּד דְּהָנָה אֲפִלּוּ נוֹטֵל אָדָם אֶחָד לְהָרִיחַ בּוֹ נְמִי אֵינוֹ מְבָרֵךְ, וְנִרְאֶה מֵאִתְרוֹג דְּגַם כֵּן סְתָמָא לֹא לְרֵיחַ קָאֵי וַאֲפִלּוּ הָכִי אִם נוֹטְלוֹ כְּדֵי לְהָרִיחַ מְבָרֵךְ, מִשּׁוּם דְּהָנָה נַעֲשָׂה לְכַתְּחִלָּה בְּפֹרוּשׁ לְהַעֲבִיר הַפֶּרְחוֹן וְלֹא לְהָרִיחַ גָּרַע טְפֵי, וּמִכָּל מָקוֹם לֹא בְּרִירָא לֵיהּ כָּל כָּךְ דְּכָרֵב זֶה עַיִן שָׁם, וְעַיֵּן לְקַמָּן בְּסִימָן רצ"ו סְעִיף ו' וְרצ"ז סְעִיף ב' וּמַשְׁמַע דְּאֵינוֹ מְבָרֵךְ: (יז) בַּ"ח (סק"ב) לְפוֹרֵשׁ הָרַמְבַּ"ם (פ"ט ה"ח): (יח) רַשׁ"י (שם ד"ה ושמן) וְהַמְפָרְקְשִׁים: (יט) וְאִם מִתְבַּוֵּן בְּסִיכָתוֹ לְהַעֲבִיר הַזֵּהָמָא וְגַם לְהָרִיחַ, מִסְתַּפֵּק הַפְּרִי מְגַדִּים (שם) עַיֵּן שָׁם: (כ) מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ה) לְדַעַת הַתּוֹסָפוֹת בְּפֶרֶק כֵּיצַד מְבָרְכִין (מג: ד"ה אין) וְכֵן מַשְׁמַע מִסְּתִימַת כָּל הַפּוֹסְקִים, וְדִלְא כְּרַשׁ"י (נג. ד"ה אין מברכין), וְכֵן כָּתַב

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

בְּיָדָהּ אוֹ בְּפִיהָ אֵין מְבָרְכִין עֲלֵיהֶם, לְפִי שֶׁאָסוּר לְהָרִיחַ בָּהֶם שֶׁמָּא יָבֹא לִידֵי הֶרְגֵּל נְשִׁיקָה אוֹ קֵרוּב בָּשָׂר: ה (יח) שֶׁל עַכּוּ"ם אֵין מְבָרְכִין עֲלֵיהֶם, (יט) לְפִי שֶׁאָסוּר לְהָרִיחַ בָּהֶם: ו (כ) [כ]מִסְבָּה שֶׁל עַכּוּ"ם אֵין מְבָרְכִין עַל בְּשָׂמִים שֶׁלָּהֶם, (כא) דִּסְתָם מִסְפָּתָן לַעֲבוֹדַת כּוֹכָבִים: ז [ל]הָיָה הוֹלֵךְ חוּץ לַכְּרָךְ וְהֵרִיחַ רֵיחַ טוֹב, (כב) אִם רֹב הָעִיר עַכּוּ"ם אֵינוֹ מְבָרֵךְ, (כג) * וְאִם רֹב יִשְׂרָאֵל (ו) (כד) מְבָרֵךְ:

ח (כה) * [מ]נִתְעָרֵב רֵיחַ שֶׁמְּבָרְכִין עָלָיו בְּרֵיחַ שֶׁאֵין מְבָרְכִין עָלָיו, הוֹלְכִים אַחַר הָרֹב:

ריח בְּרָכוֹת הַנַּעֲשִׂים עַל הַנִּסִּים. וּבוֹ ט' סְעִיפִים:

א [א]הָרוֹאֶה מָקוֹם שֶׁנַּעֲשׂוּ בּוֹ נִסִּים לְיִשְׂרָאֵל, (א) * [ב]כְּגוֹן מַעְבְּרוֹת (ג) הַיָּם (ב) וּמַעְבְּרוֹת הַיַּרְדֵּן

א בְּרָכוֹת נ"ד (ע"א). ב שָׁם בַּגְּמָרָא.

ו (ו) מְבָרֵךְ. הַיְנוּ עַל מַה שֶׁיָּרִיחַ עוֹד, דְּעַל מַה שֶׁהֵרִיחַ כְּבָר אֵין לְבָרֵךְ. וְאִם לֹא נִתְכַּוֵּן לְהָרִיחַ אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי בְּסָעִיף קָטָן א':

בַּאוּר הֵיטֵב

א (ג) הַיָּם. דַּוְקָא הָנָךְ שֶׁנִּכְּרָ הַנֵּס מִתּוֹךְ הַמָּקוֹם, אֲבָל בִּלְאוֹ הָכִי כְּגוֹן סְבִיב יְרוּשָׁלַיִם שֶׁנִּפְלָה מֵחֲנָה סַנְחֵרִיב אֵין מְבָרְכִין, מִיהוּ עַל נֵס שֶׁלּוֹ אֲפִלּוּ אֵינוֹ נִכָּר

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

רְגִילוּת נָקֵט, דִּבְשָׂמִים שֶׁהֵיא רְגִילָה לָשֵׂאת בְּצִנְאָרָהּ אֲפִלּוּ הֵם מֻנָּחִים כָּעֵת עַל הַשֻּׁלְחָן גַּם כֵּן אֵין לְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם, דְּעַל יְדֵי זֶה יָבוֹא לִידֵי הֶרְהוּר אִם מַכִּירָהּ וְיוֹדָעָהּ: ה (יח) שֶׁל עַכּוּ"ם. הַיְנוּ שֶׁהֶקְטִירוּ לַעֲבוֹדַת גִּלּוּלִים, וְעַיֵּן בְּחַיֵּי אָדָם (ח"א) בְּכְלָל ס"א אוֹת י"ד מַה שֶּׁכָּתַב בָּזֶה: (יט) לְפִי שֶׁאָסוּר וְכוּ'. וַאֲסוּר אֵין מְבָרְכִין: ו (כ) מִסְבָּה. כְּשֶׁמְּסוּבִּין לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת: (כא) דִּסְתָם מִסְבָּתָן לַעֲבוֹדַת גִּלּוּלִים. וְדַוְקָא בְּמִסְבָּה, (כמ) אֲבָל שֶׁלֹּא בְּמִסְבָּה מֻתָּר לְבָרֵךְ אֲבָשָׂמִים שֶׁל עוֹבְדֵי גִּלּוּלִים: ז (כב) אִם רֹב עַכּוּ"ם. וְכוּ'. דְּהֶרֵיחַ בָּתַר רֹב, וּבְוַדַּאי שֶׁל עוֹבְדֵי גִּלּוּלִים הֵם שֶׁעֲשָׂאוּם בְּמִסְבָּה וּלְפִיכָךְ מֵרִיחַ מֻרְחָק [מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ז)]: (כג) וְאִם רֹב יִשְׂרָאֵל וְכוּ'. וְהוּא הַדִּין מֻחֶצָּה עַל מֻחֶצָּה יִשְׂרָאֵל, וּכְמוֹ שֶׁמְּבֹאָר לְקַמָּן בְּסִימָן רצ"ח (ס"ז) לְעִנְיַן אוֹר שֶׁל הַבְדָּלָה, וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה ואם רב): (כד) מְבָרֵךְ. כְּבָר כָּתַבְנוּ בְּרֹאשׁ הַסִּימָן דְּיֵשׁ אוֹמְרִים דְּוַקָא הֵיכִי שֶׁמִּתְכַּוֵּן לְהָרִיחַ, וּבְלָאו הָכִי אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ, אֲבָל רֹב הַפּוֹסְקִים חוֹלְקִין עַל זֶה וּסְבִירָא לְהוּ דִּמְבָרֵךְ בְּכָל עִנְיָן, כֵּיוָן שֶׁעַל כָּל פָּנִים נֶהֱנָה מֵהָרֵיחַ שֶׁעוֹלֶה: ח (כה) נִתְעָרֵב רֵיחַ וְכוּ'. עַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה נתערב):

א (א) כְּגוֹן מַעְבְּרוֹת הַיָּם. מָקוֹם שֶׁעָבְרוּ יִשְׂרָאֵל בַּיָּם בַּיַּבָּשָׁה: (ב) וּמַעְבְּרוֹת הַיַּרְדֵּן. מָקוֹם שֶׁעָבְרוּ יִשְׂרָאֵל בַּיַּרְדֵּן בָּהֲרָבָה

בָּזֶה כָּתַר רוּפְּא, דַּעֲבוֹדַת גִּלּוּלִים לֹא בָּטֵל (יו"ד סי' קמ ס"א), כֵּן נִרְאָה דַּעְתּוֹ. וּמִדִּבְרֵי הַגְּרַ"א פְּסָעִיף ז' וְסָעִיף ח'. [נ]וְנִרְאָה לִי עוֹד מִדִּבְרֵי הָרַמְבַּ"ם נוֹטְעִים מַפְּיְמְרָא דְּרַבִּי יוֹסֵי עַיֵּן שָׁם בְּגְמָרָא (נג.) דְּקָאֲמַר דְּרוּפְּא לָאו לְרֵיחָא עָבִיד, וּמִפָּרָשׁ הָרַמְבַּ"ם אַף עַל גַּב דְּנִתְעָרְבוּ הֲרֵיחוֹת בַּהֲדָדֵי, אֶלָּא מִדְּהַגְּרַ"א סְבִירָא לֵיהּ דְּמַרֵישָׁא דִּבְרֵיהֶם נִמְי נוֹכַל לְדַיֵּק דְּיֵשׁ בְּמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל (סק"ז) מַה שֶּׁכָּתַב בְּשֵׁם חֶמֶד מֹשֶׁה (סק"ד) וְסַיְּם עַל דְּבָרָיו וְצָרִיךְ עִיּוּן, וּבֶאֱמֶת הַמְעַיֵּן בְּסִימָן רט"ז (ס"ו) גַּבֵּי נִתְעָרֵב עֲצֵי בְּשָׂמִים בְּעַשְׂבֵי בְּשָׂמִים כָּתְבוּ הַפּוֹסְקִים דְּמִכְּרָךְ מִינֵי בְּשָׂמִים, עַיֵּן בְּכָל בּוֹ (סי' כד) בְּשֵׁם הָרַאֲבַ"ד וּבְאֵלִיָּה רַבָּה (סי' רטז ס"ק טז), וְלֹא כָּתְבוּ כְּלָל לְרֹאשׁ הָרֹב מַאֵיזֶה מִין, וְעַל כָּרְחָךְ כְּבַעַל חֶמֶד מֹשֶׁה דְּלֹא בָּזֶה דְּעַל כָּל פָּנִים מֵרִיחַ גַּם מִמְּעוּט:

**א * כְּגוֹן מַעְבְּרוֹת. וְכָתַב בְּסֵפֶר כַּפְתּוֹר וָפֶרַח פֶּרֶק ז' וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, מַעְבְּרוֹת וְכוּ' נִרְאֶה בְּפֵרוּשׁוֹ שֶׁאֵין הַמְבָרֵךְ מְבָרֵךְ עַד שֶׁיִּרְאֶה בִּפְרָט מָקוֹם הַנֵּס, כְּמוֹ שֶׁהָרוֹאֶה יָם סוּף לֹא יְבָרֵךְ אִם לֹא רָאָה מָקוֹם שֶׁעָבְרוּ בּוֹ, וְכֵן הָרוֹאֶה הַיַּרְדֵּן עַד שֶׁיִּרְאֶה מָקוֹם שֶׁעָבְרוּ, וְכֵן נַחַל אַרְנוֹן. וּמִיהוּ בְּכָל מָקוֹם שֶׁיִּרְאֶה חֵלֶק מִן הַיָּם אוֹ מִן הַיַּרְדֵּן רָאוּי לוֹ לְהַזְכִּיר חַסְדֵי ה', וְהַשְׁבָּחָתוֹ עָלֵינוּ וְיוֹדֶה וְיִשְׁבַּח כְּפִי כֹּחוֹ [וְרָצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁבַּח בְּעַלְמָא בְּלִי שֵׁם וּמַלְכוּת], וְכֵן הָעִנְיָן בְּרֹאשׁוֹ מָקוֹם שֶׁהָאֵל יִתְבָּרַךְ עָשָׂה פֶּלֶא אוֹ נֵס לִקְצָת נְבִיאִים כְּמוֹ בְּרֹאשׁוֹ בְּהַר הַכַּרְמֶל מָקוֹם שֶׁעָשָׂה אֵלִיָּהוּ הַמְּזֻבָּח, וּרְאוֹתוֹ בְּשׁוּנֵם מָקוֹם עֲלִיַּת אֱלִישָׁע וְכֵיוֹצֵא בָּזֶה, וְאֵין קָפֵק כִּי עִנְיַן אֵלִיָּהוּ הָיָה פֶּלֶא וְנֵס לוֹ שֶׁהָרֵי הַמֶּלֶךְ הָיָה רוֹדְפוֹ, אֲבָל שֶׁל אֱלִישָׁע הָיָה פֶּלֶא לָבֵן הַשּׁוּנַמִּית לְתִפְלַת הַנְּבִיא, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. הִנֵּה בְּעֵקֶר דִּבְרָיו שֶׁצָּרִיךְ לִרְאוֹת דַּוְקָא מָקוֹם הַנֵּס בִּיחוּד מִשְׁמַע כֵּן גַּם מִשְּׁאָר פּוֹסְקִים, וְכֵן כָּתַב רַשַּׁ"י (נד.) בְּדִבּוּר הַמַּתְחִיל מַעְבְּרוֹת, וְאַף שֶׁמִּלְשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם (פ"י ה"ט) שֶׁכָּתַב הָרוֹאֶה מָקוֹם שֶׁנַּעֲשׂוּ נִסִּים וְכוּ' כְּגוֹן יַם סוּף, מִשְׁמַע לְכְאוֹרָה דְּבְרָאִית יַם סוּף לְחוּדֵיהּ מְבָרֵךְ, אַף עַל פִּי כֵן אֵינוֹ מֻכְרָח כָּל כָּךְ, מִדְּמִסַּיֵּם, אוֹ מַעְבְּרוֹת הַיַּרְדֵּן, וְלֹא כָּתַב אוֹ הַיַּרְדֵּן, וְעַל כָּרְחָךְ דְּלֹאו דַּוְקָא. וּבְדִין הַשֵּׁנִי בְּרֵאשִׁית הַר הַכַּרְמֶל, נִרְאֶה דְּכֵנָּנַת כַּפְתּוֹר וָפֶרַח הוּא לְשַׁבַּח בְּעַלְמָא, וְאַדְּלַעֵיל קָאֵי שֶׁכָּתַב גַּם בְּרוֹאֶה שְׁאָר הַיַּרְדֵּן גַּם כֵּן צָרִיךְ לְשַׁבַּח, וְעַל זֶה מְסַיֵּם וְכֵן בְּרוֹאֶה הַר הַכַּרְמֶל, דְּהַבְּרָכָה לֹא נִתְקְנָה עַל פְּלָאֵי הַבּוֹרֵא, דְּאִם כֵּן הָיָה לָנוּ לְבָרֵךְ בְּרֹאשׁוֹתֵנוּ הַר סִינַי מָקוֹם שֶׁנִּתְּנָה בּוֹ הַתּוֹרָה, וְעַל כָּרְחָךְ דְּנִתְקַן רַק אַהֲצָלַת אָדָם מִן הַמִּיתָה בְּדֶרֶךְ נֵס, וְאֶבֶן שְׁתִיָּה הָיָה אַף גַּם כֵּן הַהַצָּלָה בְּדֶרֶךְ נֵס עַל יְדֵי תְּפִלָּתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (שמות יז טו) 'ה' נִסִּי', וְאִם כֵּן גַּבֵּי אֵלִיָּהוּ אַף שֶׁהָיָה נֵס וְקָלָא, אַף עַל פִּי כֵן מַעֲשֵׂה הַר הַכַּרְמֶל לֹא נַעֲשָׂה כְּדֵי שֶׁיִּנָּצֵל מִן הַמִּיתָה שֶׁהָרֵי אֵלִיָּהוּ הָיָה נֶחְבָּא, וְאַחַר כָּךְ הָלַךְ אֵלָיו בְּשִׁלּוּחוּת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁאָמַר לוֹ 'לֵךְ הֵרָאֵה אֶל אַחְאָב וְאֶתְּנָה מָטָר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה' (מלכים א' יח א), וְעִנְיַן עֲשִׂיַּת הַפֶּלֶא בְּהַר הַכַּרְמֶל הָיָה כְּדֵי לְחַזֵּק אֱמוּנַת יִשְׂרָאֵל בַּה', אֶלָּא עַל כָּרְחָךְ כְּוָנַת כַּפְתּוֹר וָפֶרַח הוּא רַק לְעִנְיַן שֶׁבַּח בְּעַלְמָא, וּכְמוֹ מַה שֶּׁסִּים שֶׁהָרֵי רוֹדְפוֹ הוּא רַק לְעִנְיַן לְהַגְדִּיל הַשֶּׁבַח עַל שֶׁהוּא וַדַּאי לְשֶׁבַח בְּעַלְמָא כְּמוֹ שֶׁנִּכְרַת אַחַר כָּךְ וּכְמוֹ שֶׁמּוּכָח מִסּוֹף דִּבְרֵיו בְּצַעְמוֹ, וּלְפִי זֶה מַה שֶּׁסִּים שֶׁהָרֵי הַמֶּלֶךְ הָיָה רוֹדְפוֹ הוּא רַק לְעִנְיַן לְהַגְדִּיל הַשֶּׁבַח עַל

בַּאוּר הַלָּכָה

לְבָרֵךְ, דְּהָא הוּא רֵיחַ שֶׁאֵין לוֹ עִקָּר, וּכְמוֹ הָכָא גַּבֵּי רֵיחַ שֶׁנִּקְלָט בְּכֵלִים. וּגְדוֹלָה מִזּוֹ כָּתַב הָרַא"ה בְּהַלָּכוֹת (מג. ד"ה אמר רב חייא) שֶׁגַּם גַּבֵּי מַגְמָר גּוּפֵיהּ אִם הַמַּגְמָר כֻּלָּה בָּאֵשׁ שׁוּב אֵין מְבָרְכִין, וְאַף עַל גַּב שֶׁכָּתְבְנוּ לְעֵיל (סי' רטז ד"ה משיעלה) לְחַלֵּק עָלָיו, הַיְנוּ דַּוְקָא מַגְמָר שֶׁגַּחְלֶת הַבְּשָׂמִים קַיָּם עַל כָּל פָּנִים, אֲבָל בְּנִדּוֹן דִּידָן שֶׁהַצְּלוּחִיּוֹת סְתוּמוֹת וְאֵין שׁוּם רֵיחַ בָּא אֶלָּא שֶׁנִּקְלָט מִתְּחִלָּה בָּאֲוִיר רֵיחַ בְּעַלְמָא מִסְתַּבְּרָא שֶׁאֵין לְבָרֵךְ עַל זֶה:

**ז * וְאִם רֹב. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק כג) שֶׁכָּתַבְתִּי דְּאֲפִלּוּ מֻחֶצָּה עַל מֻחֶצָּה נַמִּי מְבָרֵךְ, כֵּן הַסְכִּים בְּמָגֵן גִּבּוֹרִים (אלף המגן סק"ט) וּבִדְעַת הָרוֹקֵחַ (סי' שמב) שֶׁלֹּא מָצִינוּ מִי שֶׁיַּחֲלֹק עָלָיו. וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי קָשֶׁה כֵּיוָן דְּהוּא מֻחֶצָּה עַל מֻחֶצָּה חֲוָה לֵיהּ סְפֵקָא דְּאוֹרַיְיתָא, דְּרֵיחַ שֶׁל עֲבוֹדָה זָרָה הוּא מ"לא יִדָּבֵק בְּיָדְךָ מְאוּמָה מִן הַחֵרֶם' (דברים יג יח) [וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּפָרוּשׁ הַמִּשְׁנָיוֹת לְהָרַמְבַּ"ם (פ"ח מ"ו)] וּלְחַמְרָא דְּיֵינִינָן לֵיהּ, וְאִם כֵּן כֵּיוָן שֶׁאָסוּר לְהָרִיחַ מִסְּפֵקָא אֵיךְ אֶפְשָׁר לְבָרֵךְ עָלָיו, אִם לֹא דְּנֵימָא דְּכָל עִקָּרוֹ שֶׁל רֵיחַ אֵינוֹ אֶלָּא מִדְּרַבָּנָן, וְעַיֵּן בְּפָרֵי מְגַדִּים (א"א סק"ו), וְצָרִיךְ עִיּוּן:

**ח * [נ]תְעָרֵב רֵיחַ. הוּא לְשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם (פ"ט ה"ט), וְכָתַב בַּעַל (שָׁמֶן) [מַעֲשֶׂה] רוֹקֵחַ דְּלֹא קַאֵי אֶלָּא עַל שֶׁמֶן וּבְשָׂמִים שֶׁל מַתִּים וְשֶׁל בֵּית הַכִּסֵּא וְכַדּוֹמֶה שֶׁאֵינָם לְרֵיחַ, וְעַל זֶה כָּתַב אִם נִתְעָרֵב רֵיחַ שֶׁל אִלּוּ בְּרֵיחַ טוֹב אֲזַלִינַן בָּתַר רוּבָּא, אֲבָל לֹא קַאֵי אַמַּאי דְּסָלִיק בְּדִינָא דְּרֹב עוֹבְדֵי גִּלּוּלִים וְרֹב יִשְׂרָאֵל, דְּכָאן בְּרוּבֵי אַפְּלוּ נִתְעָרֵב מְעוּט רֵיחַ שֶׁל עוֹבְדֵי גִּלּוּלִים גַּם כֵּן אֵין לְבָרֵךְ, דַּעֲבוֹדַת גִּלּוּלִים לֹא בְּטֵל בְּרוּבָּא, עַיֵּן שָׁם. וְלֹא תַּקְשֶׁה עָלָיו מֵהָא דְּרֹב יִשְׂרָאֵל מְבָרְכִין אַף עַל גַּב דְּאִיכָּא מְעוּט עוֹבְדֵי גִּלּוּלִים, דְּשָׁאנֵי הָתָם דְּכֵיוָן דְּרֹב יִשְׂרָאֵל, אֲזַלִינַן בָּתַר רַבָּא וְחָלִינַן שֶׁמָּהֶם בָּא הָרֵיחַ לְגַמְרֵי, וּמֵעוֹבְדֵי גִּלּוּלִים כְּלָל לֹא, שֶׁלֹּא עָשׂוּ כְּלָל מַגְמָר, מַה שֶּׁאֵין כֵּן כְּשֶׁעָשׂוּ כֻּלָּם וְנִתְעָרְבוּ סְבִירָא לֵיהּ דְּלֹא שַׁיְּךְ מִין, וְעַל כָּרְחָךְ כְּבַעַל חֶמֶד מֹשֶׁה דְּלֹא בָּזֶה דְּעַל כָּל פָּנִים מֵרִיחַ גַּם מִמְּעוּט:

**א * כְּגוֹן מַעְבְּרוֹת. וְכָתַב בְּסֵפֶר כַּפְתּוֹר וָפֶרַח פֶּרֶק ז' וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, מַעְבְּרוֹת וְכוּ' נִרְאֶה בְּפֵרוּשׁוֹ שֶׁאֵין הַמְבָרֵךְ מְבָרֵךְ עַד שֶׁיִּרְאֶה בִּפְרָט מָקוֹם הַנֵּס, כְּמוֹ שֶׁהָרוֹאֶה יָם סוּף לֹא יְבָרֵךְ אִם לֹא רָאָה מָקוֹם שֶׁעָבְרוּ בּוֹ, וְכֵן הָרוֹאֶה הַיַּרְדֵּן עַד שֶׁיִּרְאֶה מָקוֹם שֶׁעָבְרוּ, וְהַכָּתוּב אוֹמֵר (יהושע ג טז) 'וְהַמַּיִם עֹבְרִים נֶגֶד יְרִיחוֹ', וְכֵן נַחַל אַרְנוֹן. וּמִיהוּ בְּכָל מָקוֹם שֶׁיִּרְאֶה חֵלֶק מִן הַיָּם אוֹ מִן הַיַּרְדֵּן רָאוּי לוֹ לְהַזְכִּיר חַסְדֵי ה', וְהַשְׁבָּחָתוֹ עָלֵינוּ וְיוֹדֶה וְיִשְׁבַּח כְּפִי כֹּחוֹ [וְרָצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁבַּח בְּעַלְמָא בְּלִי שֵׁם וּמַלְכוּת], וְכֵן הָעִנְיָן בְּרֹאשׁוֹ מָקוֹם שֶׁהָאֵל יִתְבָּרַךְ עָשָׂה פֶּלֶא אוֹ נֵס לִקְצָת נְבִיאִים כְּמוֹ בְּרֹאשׁוֹ בְּהַר הַכַּרְמֶל מָקוֹם שֶׁעָשָׂה אֵלִיָּהוּ הַמְּזֻבָּח, וּרְאוֹתוֹ בְּשׁוּנֵם מָקוֹם עֲלִיַּת אֱלִישָׁע וְכֵיוֹצֵא בָּזֶה, וְאֵין קָפֵק כִּי עִנְיַן אֵלִיָּהוּ הָיָה פֶּלֶא וְנֵס לוֹ שֶׁהָרֵי הַמֶּלֶךְ הָיָה רוֹדְפוֹ, אֲבָל שֶׁל אֱלִישָׁע הָיָה פֶּלֶא לָבֵן הַשּׁוּנַמִּית לְתִפְלַת הַנְּבִיא, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. הִנֵּה בְּעֵקֶר דִּבְרָיו שֶׁצָּרִיךְ לִרְאוֹת דַּוְקָא מָקוֹם הַנֵּס בִּיחוּד מִשְׁמַע כֵּן גַּם מִשְּׁאָר פּוֹסְקִים, וְכֵן כָּתַב רַשַּׁ"י (נד.) בְּדִבּוּר הַמַּתְחִיל מַעְבְּרוֹת, וְאַף שֶׁמִּלְשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם (פ"י ה"ט) שֶׁכָּתַב הָרוֹאֶה מָקוֹם שֶׁנַּעֲשׂוּ נִסִּים וְכוּ' כְּגוֹן יַם סוּף, מִשְׁמַע לְכְאוֹרָה דְּבְרָאִית יַם סוּף לְחוּדֵיהּ מְבָרֵךְ, אַף עַל פִּי כֵן אֵינוֹ מֻכְרָח כָּל כָּךְ, מִדְּמִסַּיֵּם, אוֹ מַעְבְּרוֹת הַיַּרְדֵּן, וְלֹא כָּתַב אוֹ הַיַּרְדֵּן, וְעַל כָּרְחָךְ דְּלֹאו דַּוְקָא. וּבְדִין הַשֵּׁנִי בְּרֵאשִׁית הַר הַכַּרְמֶל, נִרְאֶה דְּכֵנָּנַת כַּפְתּוֹר וָפֶרַח הוּא לְשַׁבַּח בְּעַלְמָא, וְאַדְּלַעֵיל קָאֵי שֶׁכָּתַב גַּם בְּרוֹאֶה שְׁאָר הַיַּרְדֵּן גַּם כֵּן צָרִיךְ לְשַׁבַּח, וְעַל זֶה מְסַיֵּם וְכֵן בְּרוֹאֶה הַר הַכַּרְמֶל, דְּהַבְּרָכָה לֹא נִתְקְנָה עַל פְּלָאֵי הַבּוֹרֵא, דְּאִם כֵּן הָיָה לָנוּ לְבָרֵךְ בְּרֹאשׁוֹתֵנוּ הַר סִינַי מָקוֹם שֶׁנִּתְּנָה בּוֹ הַתּוֹרָה, וְעַל כָּרְחָךְ דְּנִתְקַן רַק אַהֲצָלַת אָדָם מִן הַמִּיתָה בְּדֶרֶךְ נֵס, וְאֶבֶן שְׁתִיָּה הָיָה אַף גַּם כֵּן הַהַצָּלָה בְּדֶרֶךְ נֵס עַל יְדֵי תְּפִלָּתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (שמות יז טו) 'ה' נִסִּי', וְאִם כֵּן גַּבֵּי אֵלִיָּהוּ אַף שֶׁהָיָה נֵס וְקָלָא, אַף עַל פִּי כֵן מַעֲשֵׂה הַר הַכַּרְמֶל לֹא נַעֲשָׂה כְּדֵי שֶׁיִּנָּצֵל מִן הַמִּיתָה שֶׁהָרֵי אֵלִיָּהוּ הָיָה נֶחְבָּא, וְאַחַר כָּךְ הָלַךְ אֵלָיו בְּשִׁלּוּחוּת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁאָמַר לוֹ 'לֵךְ הֵרָאֵה אֶל אַחְאָב וְאֶתְּנָה מָטָר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה' (מלכים א' יח א), וְעִנְיַן עֲשִׂיַּת הַפֶּלֶא בְּהַר הַכַּרְמֶל הָיָה כְּדֵי לְחַזֵּק אֱמוּנַת יִשְׂרָאֵל בַּה', אֶלָּא עַל כָּרְחָךְ כְּוָנַת כַּפְתּוֹר וָפֶרַח הוּא רַק לְעִנְיַן שֶׁבַח בְּעַלְמָא, וּכְמוֹ מַה שֶּׁסִּים שֶׁהָרֵי רוֹדְפוֹ הוּא רַק לְעִנְיַן לְהַגְדִּיל הַשֶּׁבַח עַל שֶׁהוּא וַדַּאי לְשֶׁבַח בְּעַלְמָא כְּמוֹ שֶׁנִּכְרַת אַחַר כָּךְ וּכְמוֹ שֶׁמּוּכָח מִסּוֹף דִּבְרָיו בְּצַעְמוֹ, וּלְפִי זֶה מַה שֶּׁסִּים שֶׁהָרֵי הַמֶּלֶךְ הָיָה רוֹדְפוֹ הוּא רַק לְעִנְיַן לְהַגְדִּיל הַשֶּׁבַח עַל

שַׁעַר הַצִּיּוּן

לַעֲבָרָה לְהַטִּיל אֵרֶס שֶׁל יַצָּר הָרָע, אִסּוּר אֲפִלּוּ בְּהֵרִיחַ מִפֵּילָא עַיֵּן שָׁם, וְאִיךְ כָּתַב כָּאן לְבָרֵךְ עַל זֶה, עַיֵּן שָׁם בְּמַאֲמַר מָרְדְּכַי: ו (מא) [מ]גֵּן אַבְרָהָם (סק"ז) בְּמַסְקָנָא וְכֵן הַסְכִּים בְּמָגֵן גִּבּוֹרִים (שלטי הגבורים סק"ב) עַיֵּן שָׁם. עַיֵּן בִּירוּשַׁלְמִי (פ"ח ה"ז) שָׁם דְּאִיתֵיהּ בְּרֵיתָא דִּמְבָרְכִין אַבְּשָׂמִים שֶׁל עוֹבְדֵי גִּלּוּלִים, וְקָאָמַר פָּתַר לָהּ בְּמַעֲשֵׂן [כֵּן צָרִיךְ לוֹמַר לְפָנֵי חֲנוּתוֹ, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ, כְּלוֹמַר בְּמִגַּפֵּר בְּשָׂמִים לִפְנֵי בֵּית מִסְתָּרוֹ דְּבְוַדַּאי לְשֵׁם מִסְתָּר בְּעַלְמָא עָשָׂה וְלֹא בְּשָׁבִיל כְּבוֹד הֶעָבוֹדַת גִּלּוּלִים עַיֵּן שָׁם:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah